

.....
Annemiek van Munster:
**Mijn slechte zicht
opende mijn ogen**

.....
Werk
**'Ik ben trots dat ik werk,
ik tel mee'**

MEE MAGAZINE

MAGAZINE VAN
MEE IJSSELOEVERS

.....
Winter 2010

.....
4

.....
Autisme
Wie doet wat in Flevoland

COLOFON

6E JAARGANG, NR. 4 WINTER 2010

MEE Magazine is het relatiemagazine van MEE IJsseloevers.

MEE Magazine verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 5.200 exemplaren.

Redactie

Postbus 517, 8000 AM Zwolle

T 038 455 46 46 | F 038 452 86 27

E redactiemeemagazine@meeijsseloevers.nl

www.mee-ijsseloevers.nl

Redactie: Christel Opstal, Inge Molevelt, Ria Brands, Sabine Hollak, Dieuwke Dijk en Jolande Westendorp.

Inzenden van bijdragen

Inleverdatum voor nummer 1 - 2011:

24 februari 2011

Fotografie

MEE Nederland, Bert Treep e.a.

Vormgeving

Artoos en Drukkerij Meijerink

Druk

Drukkerij Meijerink | Dalfsen

Copyright

Overname van artikelen of gedeelten hiervan alleen na toestemming van de redactie.

Vertrouwenspersoon

Loopt het contact tussen u en een consultant van MEE niet zoals u had verwacht en komt u er samen niet uit? Dan kunt u als cliënt van MEE IJsseloevers altijd een beroep doen op de vertrouwenspersoon van MEE IJsseloevers, Joanke Visser. Zij is tijdens kantooruren telefonisch bereikbaar bij Bureau Bezemer en Kuiper via T 010 28 09 47

MEE Magazine wordt gemaakt in samenwerking met andere MEE-organisaties en MEE Nederland.

www.mee-ijsseloevers.nl

Inhoud

Nr 4 / WINTER 2010

4 WERK
'Ik ben trots dat ik werk, ik tel mee'

6 ANNEMIEK VAN MUNSTER:
Mijn slechte zicht opende mijn ogen

7 MEE OP WEG
Meedoen in het (maatschappelijk) verkeer

8 AUTISME
Wie doet wat in Flevoland

10 AUTISME
Allochtone jongeren en autisme

12 OUDERS & KIND
'Als ik gezond was zou ik willen bungeejumpen'

Informatie

11 **Kort:**

Zin in vakantie?

Informatieavonden belastingen

14 **Regelrecht:**

De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte

15 **MEEidee:** Boeken, tips & websites

16 **MEEweetjes:** Tips uit de regio

Contact met MEE

0900 - 999 88 88 (lokaal tarief)

www.mee-ijsseloevers.nl

info@meeijsseloevers.nl

MEEdoen

DOOR JOLANDA TADEMA | FOTO BERT TREEP

Op naar het jaar 2011

In het vorige magazine heb ik mij in het voorwoord kort aan u voorgesteld als tijdelijke directeur-bestuurder. De tijd van afscheid nemen is inmiddels aangebroken. De Raad van Toezicht heeft de sollicitatieprocedure voor een nieuwe directeur-bestuurder met succes af kunnen ronden. Op 1 januari a.s. treedt Simone van Ruth aan als directeur-bestuurder. Vol vertrouwen draag ik het stokje aan haar over.

Ik heb de afgelopen maanden genoten van de dynamiek van deze boeiende organisatie en mogen ervaren dat MEE IJsseloevers met recht de slogan 'Raad en daad voor mensen met een beperking' voert. Ook al is het kabinet er nog niet uit welke plek ze MEE gaat geven, MEE zelf laat er geen twijfel over bestaan welke positie ze wil innemen: midden in de samenleving, náást mensen met een beperking.

Naast de gebruikelijke najaarsactiviteiten, zoals het terugblikken op de activiteiten en resultaten van het afgelopen jaar en het voorbereiden van de begroting voor 2011, heeft MEE IJsseloevers hard gewerkt aan een aantal nieuwe projecten om de deelname aan de samenleving door mensen met een beperking verder te verbeteren, bijvoorbeeld het project MEE op Weg.

In dit magazine kunt u daar alles over lezen.

met hartelijke groet,

Jolanda Tadema MBA
directeur-bestuurder a.i. MEE IJsseloevers

Zorgen over de ontwikkeling of het gedrag van jonge kinderen...

Integrale Vroeghulp

MEE IJSSELOEVERS

- Onze jongste dochter ontwikkelt zich heel anders dan de oudste. Er klopt iets niet, maar wat?
- Mijn buurvrouw zegt dat mijn zoon autistisch is, is dat zo?
- De peuterspeelzaal vindt dat ons kind ergens anders naar toe moet, omdat hij één-op-één begeleiding nodig heeft. Wat moeten we daarmee?
- We weten dat ons kind een meervoudige handicap heeft. Hoe gaan we nu verder?

HERKENBARE VRAGEN?

U bent bezorgd over de ontwikkeling of het gedrag van uw kind, maar u weet niet wie u daarbij kan helpen. Of is het minder duidelijk? Zegt uw gevoel dat er iets met uw kind aan de hand is, maar weet u niet precies wat? Wacht niet af en bespreek uw vragen en zorgen met de mensen van Integrale Vroeghulp. Juist als uw kind nog klein is, zijn zij er voor uw kind en voor u.

Een aantal van deze organisaties (zoals MEE, kinderarts, revalidatie- en dagcentra) werken hierin samen met u. Juist die samenwerking maakt Integrale Vroeghulp zo waardevol. Ieder brengt zijn of haar eigen deskundigheid mee; er wordt van alle kanten naar uw situatie gekeken. U vindt er een luisterend oor en uw vragen worden snel, gericht en doeltreffend beantwoord.

Wilt u meer weten over de inzet van Integrale Vroeghulp, dan kunt u contact opnemen met een van de MEE kantoren bij u in de buurt (zie voor adressen achterzijde magazine) of bezoek de nieuwe website www.integralevroeghulp.nl

‘Ik ben trots dat ik werk, ik tel mee’

MEE IJSSELOEVERS | MIRJAM VAN HUET, MCM TEKST

FOTO'S | MEE IJSSELOEVERS

Gerjo Naber (39) uit Beerzerveld voelde zich een paar jaar geleden niet happy op de werkvloer. Hij vond het lastig om contact te leggen en worstelde met de werkdruk. Na trainingen bij MEE en met de ondersteuning van een loopbaanbegeleider van Rozij Werk gaat het hartstikke goed. Zowel hijzelf als zijn werkgever zijn blij dat hij deel van het team uitmaakt.

Als hij iets aan zijn chef wilde vragen, liet Gerjo eerst iets vallen. Als zij dan opkeek, maakte hij oogcontact en stelde hij zijn vraag. Om-slachtig, vindt ook Gerjo zelf. Toch stelde hij zich tot een paar jaar geleden zo op de achtergrond dat hij dergelijke trucjes nodig had om contact te maken met mensen om zich heen.

In de kantine van Zeus Metaal BV in Hardenberg zit een heel andere Gerjo. Hij kijkt de ander aan terwijl hij een praatje maakt. En tijdens

dit interview vertelt hij rustig en open - met af en toe wat aansporing van loopbaanbegeleider Annemarie Jansen van Rozij - over het verloop van zijn carrière.

Gerjo's struikelblok zit hem in het feit dat hij het lastig vindt om voor zichzelf op te komen. En wanneer hij dit wel doet, ontstaat vaak twijfel of hij dat wel kan maken tegenover zijn collega's of werkgever. "Bij het houtimportbedrijf waar ik hiervoor werkte, vroeg iemand of ik het leuk vond om met een vrachtwagen te rijden. Het was maar zo'n kleintje, maar toch. Ik deed het liever niet", vertelt Gerjo. Loopbaanbegeleider Annemarie fungeert voor Gerjo als klankbord in situaties waarmee hij zich geen raad weet. Ook zij kan zich deze vraag nog goed herinneren. "De leidinggevende die het hem vroeg, dacht hem ermee te matsen. Velen vinden het immers leuk om op zo'n vrachtwagentje te rijden. Gerjo leek het juist niks. Hij vond dat moeilijk om te zeggen, want hij wil ook een goede medewerker zijn."

PIEKEREN

Na de middelbare school begon Gerjo bij een aardewerkfabriek. Veel werkplezier genoot hij in die tijd niet. Niet dat het werk niet interessant was, maar hij liep op zijn tenen. "Mijn familie zei toen dat

ik misschien een keer naar MEE moest gaan.” Dat deed hij. Wanneer hij nu terugblijkt, blijkt daar het keerpunt te liggen. “Ik had recht op een Wajong-uitkering. Dat wist ik niet, ik had er nog nooit van gehoord.” Via Rozij, organisatie voor re-integratie en jobcoaching, kwam Gerjo een jaar na zijn eerste contact met MEE terecht bij het houtimportbedrijf. “Inmiddels had hij een Wajong-uitkering”, vertelt Annemarie. “Daardoor kan Gerjo op zijn eigen tempo werken en krijgt hij maandelijks een stukje loon én een stukje uitkering.” En dat maakt dat Gerjo weer met plezier naar zijn werk gaat. “Als ik te snel moet werken, word ik heel zenuwachtig. Dan ga ik piekeren en voel ik me heel slecht. Uiteindelijk lukt het dan helemaal niet meer.” Hoewel Gerjo het bij het houtimportbedrijf naar zijn zin had en ook zijn werkgever uitermate tevreden was, kon hij daar niet blijven werken. “Van anderen had ik gehoord dat het bij Zeus ook leuk werken is. Zo ben ik hier terecht gekomen.” Ook bij Zeus wordt rekening gehouden met Gerjo’s werktempo.

‘Zonder ondersteuning was mijn geluk nu een stuk minder groot’

De afgelopen jaren, waarin de werkdruk geen hinder meer vormde, restten alleen nog de sociale vaardigheden waaraan hij wilde werken. “Ik wilde leren ‘nee’ zeggen, opkomen voor mijzelf en de ander aankijken. Dat heb ik geleerd tijdens de training SoVa. Wat ik ook heb geleerd, is een praatje maken en dan tijdens het gesprek doorvragen.” De training SoVa heeft Gerjo inmiddels twee keer doorlopen. “Ik had de eerste keer al heel veel geleerd, maar ik wilde het blijven oefenen.”

KLANKBORD

Annemarie merkt dat het goed gaat. Hoewel ze op papier nog steeds de loopbaanbegeleider van Gerjo is, dient ze nu vooral als klankbord wanneer hij twijfelt over zijn aanpak binnen het team en op de werkvloer. “Ik ben er vooral om af en toe een paar stappen terug te doen voor Gerjo.” Hij schiet in de lach; hij weet direct waar Annemarie het over heeft. “Stel dat er op het werk iets wordt besproken, dan denkt Gerjo al, wat nou als het zus of zo gaat en ze van mij dan dit of dat verwachten? Dan kan hij bij mij aankloppen. Samen doen we dan even vijf stappen terug. Meestal blijkt het dan mee te vallen.” De ondersteuning van Rozij en MEE waardeert Gerjo zeer. “Via MEE heb ik ook hulp gekregen bij mijn administratie. Als ik daar vragen over heb, ga ik naar stichting JP van den Bent. Als ik alle ondersteuning niet had gehad, was mijn geluk nu een stuk minder geweest. Misschien had ik dan wel niet eens gewerkt, had ik thuis gezeten.

MEE BIEDT OOK WERKPLEKKEN

MEE IJsseloovers biedt zelf ook werkplekken aan via Frion aan mensen die door hun beperking, ziekte of handicap een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. In samenwerking met Frion, een organisatie die mensen met een verstandelijke beperking ondersteuning biedt, werken momenteel enkele jongeren in de bedrijfskantine van MEE in Zwolle. Het werk stimuleert hen onder meer hun sociale vaardigheden te ontwikkelen. Ook ervaren ze meer ritme en invulling van hun leven. En zoals ze het zelf zeggen: “Het is leuk. Vooral de mensen waarmee we werken en die hier in de kantine komen.” Tevens kunnen zij na deze ‘stage’ doorstromen naar de particuliere sector.

Dat had ik helemaal niks gevonden. Thuis heb ik niks te doen. Hier heb ik collega’s en doe ik ervaring op. Ik ben best wel trots dat ik hier werk, ik tel mee.”

Gerjo’s zelfvertrouwen is bovendien zo toegenomen, dat hij pas geleden zelfstandig een machine instelde. “Ik vroeg later aan mijn leidinggevende wat ik moest doen, omdat ik klaar was. Toen zei hij ‘zal ik even de machine voor je instellen, dan kun je daar mee verder’. Dat was natuurlijk grappig, want dat werk was dus al klaar.” Ook Annemarie ziet hoezeer Gerjo een sprong vooruit heeft gemaakt. “Toen hij een jaar geleden bij Zeus begon, zag ik hem op zijn eerste werkdag binnenkomen. En dat ging zo goed. Hij stelde zich in de kantine aan iedereen voor. Daarna vroeg een van zijn nieuwe collega’s direct of hij me liep om zijn werkkleding uit te zoeken. Het ging allemaal heel soepeltjes.”

CONTACTEN

Ook buiten het werk is Gerjo tegenwoordig volop onder de mensen. “Ik ga elke week naar de Soos van MEE. De ene week in Ommen, de andere in Hardenberg. Ik help daar op vrijwillige basis ook mee als bestuurslid. Ik koop het drinken in, help mee met het bedenken van het programma en tijdens de vergadering eens in de twee maanden maak ik notulen. Die werk ik op de computer uit.” “En je gaat ook op vakantie tegenwoordig”, herinnert Annemarie Gerjo. “Ja, dat klopt, met Dolfijn (Dolfijn Begeleide Vakanties, red.) en het Buitenhof (Stichting Het Buitenhof, red.). Daarmee kwam ik ook via MEE in contact. Die vakanties vind ik heel leuk. Vooral de trip naar Praag. Dat was mijn beste vakantie.” Naast de contacten die hij heeft bij de Soos en tijdens de vakanties, hoopt Gerjo binnenkort onderdeel uit te maken van een Vriendenkring. “Dat is ook een project van MEE”, legt hij uit. Tijdens kringlinkbijeenkomsten komen cliënten van MEE bij elkaar en op een natuurlijke manier worden groepjes gevormd die later wellicht een vaste vriendengroep blijven, oftewel een vriendenkring.” ←

Mijn slechte zicht opende mijn ogen

LANDELIJKE REDACTIE | ANNEMIEK VAN MUNSTER
 FOTO'S ARTIKEL EN COVER IVAR GLOUDEMANS

Tijdens haar revalidatieperiode bij Visio Het Loo Erf beleefde Annemiek van Munster (34) het grootste omslagpunt in haar leven. Na een leven vol verzet heeft zij haar slechtheid eindelijk erkend als onderdeel van zichzelf. Haar handicap blijkt nu zelfs een bron van mogelijkheden en inspiratie.

Vanwege mijn slechtheid heb ik nu bijna twee jaar geleden een langdurig intensief revalidatietraject gevolgd bij Visio Het Loo Erf. Na een zware val moest ik onder ogen zien dat ik mijn handicap behoorlijk onderschatte. Tot die tijd leefde ik als ziende, gebruikte weinig hulpmiddelen en liep continu op mijn tenen. Ik heb geen vergelijkingsmate-

riaal gehad omdat ik mijn hele leven al slecht heb gezien. Meedoen en alles proberen, was mijn levensmotto. Lukte iets niet? Dan probeerde ik het op andere manieren. Totdat het wél lukte. Dat heeft me veel gebracht waaronder een afgeronde universitaire studie, vrienden, hobby's en vakanties. Maar ook een leven vol strijd, hindernissen, vermoeidheid en het gevoel dat er toch iets niet helemaal klopte.

Tijdens mijn revalidatieperiode heb ik veel nieuwe vaardigheden aangeleerd. Zo leerde ik de computer te bedienen met spraak. Ik leerde andere zintuigen in te zetten om mijn zicht te ontlasten. Ik leerde met veel nieuwe hulpmiddelen om te gaan, waaronder de taststok. Maar er was ook plaats voor verwerking en acceptatie. Niet alleen via de psychosociale ondersteuning vanuit Visio Het Loo Erf, maar juist ook door de omgang met de andere revalidanten.

Door mijn revalidatie besepte ik dat ik me niet meer anders wilde voordoen én ik wilde een makkelijker leven. Ik kwam erachter dat mijn hulpmiddelen – mijn spraaksoftware, vergrootglazen, memorecorder, taststok en nu zelfs een geleidehond – mijn leven een stuk aangenamer maken. Nu verspil ik absoluut geen overbodige energie meer aan mijn beperking.

De revalidatie en mijn besluit om gezonder te leven, zette mijn leven op z'n kop. Ik nam noodgedwongen afscheid van mijn werk als communicatiemedewerker, halveerde mijn drukke sociale leven en schoof enkele hobby's aan de kant. Maar mijn slechte zicht opende ook mijn ogen voor tal van mogelijkheden. In mijn handicap en mijn ervaringen bij Visio Het Loo Erf zag ik het onderwerp waarover ik een boek wilde schrijven. Een langgekoesterde droom werd werkelijkheid. Op mijn eigen manier, via mijn spraaksoftware, passend bij mijn handicap, zonder tijdsdruk, op een heel laag tempo en met heel veel hulp van vrienden.

Mijn revalidatieperiode was een prachtige kans om voor een langere periode uit mijn vertrouwde leven te stappen. Ik kon intensief met mezelf aan de slag te gaan en kritisch naar mezelf te kijken. Niet alleen naar de omgang met mijn beperking, maar in een breder perspectief, heb ik op een rijtje kunnen zetten: Wie ben ik? Hoe ben ik gevormd? Hoe wil ik in het leven staan? En hoe wil ik nu verder? Inmiddels weet ik wie ik ben, waar ik voor sta en wat ik uit het leven wil halen. Met mijn geleidehond Chanda en een batterij aan hulpmiddelen, veel zelfkennis en werk dat bij mij past, ben ik nu gelukkiger dan ooit. ←

EEN REVALIDATIEPROCES IN BEELD

Annemiek van Munster schreef '+23, Een revalidatieproces in beeld'. Te bestellen via www.zichtinzicht.nl, www.annemiekvanmunster.nl of de boekhandel. Blinden en slechtzienden kunnen bij hun bestelling gratis de Daisy-luisterversie van '+23', ingesproken door Isa Hoes, opvragen door te mailen naar info@zichtinzicht.nl.

Ov-maatjes helpen mensen op weg

Meedoen in het (maatschappelijk) verkeer

Laura van den Berg (links) en
initiatiefnemer en projectleider
Emmely Lefèvre over het project OV-maatjes

MISSCHIEF IS EEN
OV-MAATJE
IETS VOOR JOU!

MEE IJSSELOEVERS | MIRJAM VAN HUET, MCM TEKST
FOTO'S | MEE IJSSELOEVERS

Zelfstandig meedoen in het vervoer en daarmee tegelijkertijd deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Dat is het uitgangspunt van MEE op Weg, een project van MEE IJsseloovers. Initiatiefnemer en projectleider Emmely Lefèvre vertelt over de pilot die momenteel in Zwolle draait.

“Hoe vaak heb je nou contact met iemand met een verstandelijke beperking of een lichamelijke handicap?”, vraagt Lefèvre zich hardop af. “Niet vaak. In ieder geval niet terwijl je met bus of trein reist. Mensen met een beperking maken meestal van jongs af aan gebruik van speciale voorzieningen. Feitelijk zien mensen zonder beperking deze groep alleen door de raampjes van het busje voor aangepast vervoer.” Daar moet MEE op Weg verandering in brengen.

In het project, dat mede mogelijk wordt gemaakt door innovatiegelden Wmo van de gemeente Zwolle, ondersteunen vrijwilligers en studenten de cliënten die zelfstandig willen leren reizen. Iedere cliënt krijgt een OV-maatje. Samen kijken ze welk traject de

cliënt wil oefenen. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om de wandeling van huis naar het werk of de fietstocht naar de supermarkt, maar ook het complete traject van de sportclub naar huis met de bus; centraal staat de route die de cliënt wil oefenen.

Laura van den Berg studeert Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH) en is OV-maatje van een meisje dat moeite heeft zich te blijven concentreren. “Daardoor is het mogelijk dat ze bijvoorbeeld uit de bus vergeet te stappen”, legt Van den Berg uit. “Samen maken we foto’s van verschillende plekken onderweg. Daar maken we een avonturenplan van, zodat ze tijdens de reis kan herkennen waar ze is”, zegt Van den Berg. “Natuurlijk stuiten we op lichte weerstand”, vertelt ze. “Logisch dat mensen om haar heen denken, straks stapt ze op de verkeerde plek uit de bus. Maar met creativiteit en veel oefenen, lukt het vast en zeker. Er zijn zoveel oplossingen. We kunnen in haar mobiele telefoon voorprogrammeren dat ze met één druk op de knop bijvoorbeeld haar moeder belt.”

Het project is officieel van start gegaan op woensdag 10 november met een bijeenkomst in het stadhuis van de gemeente Zwolle. Wethouder F. van As en projectambassadeur Patrick Schmidt gaven hiervoor het start-signaal.

AANMELDEN OF MEER WETEN?

OV-maatjes zijn er voor iedere Zwollenaar tussen de 14 en 30 jaar die vanwege een lichamelijke, verstandelijke of visuele beperking, autisme, een chronische ziekte of niet-aangeboren hersenletsel moeite heeft met zelfstandig reizen. Aanmelden en meer informatie: Ellis Koopman, T 038 455 46 46, e.koopman@meeijsseloovers.nl ←

INFORMATIEAVONDEN

Heeft u vragen over de aanpassingen in het Wmo vervoer en leerlingenvervoer of heeft u belangstelling voor het project MEE op Weg? Kom dan naar één van onze informatieavonden op 11 of 13 januari. Beide avonden bieden wij hetzelfde programma. Locatie: kantoor van MEE IJsseloovers, Dr. van Deenweg 2-10 te Zwolle. Tijd: 19.30 -21.30 uur, kantoor open vanaf 19.15 uur. Aanmelding vooraf is gewenst, via T 038 455 46 46 (informatiecentrum) of info@meeijsseloovers.nl. Vermeld hierbij de datum en met hoeveel personen u komt.

Autisme: wie doet wat in Flevoland

Alle stoelen in de zaal waren dinsdagmiddag bezet. De belangstelling voor autisme is klaarblijkelijk groot. In het provinciehuis in Lelystad werd namelijk een symposium gehouden met als titel Vroegsignalering Autisme bij kinderen. Het Samenwerkingsverband Autisme Flevoland en Integrale Vroeghulp Flevoland tekenden voor de organisatie.

MEE IJSSELOEVERS | ANITA HARTE, TEKSTBUREAU FULLQUOTE
FOTO'S | MEE IJSSELOEVERS

Samen denken, zoeken, weten en doen in Flevoland, dat was het thema van dit symposium. Wie doet wat als het gaat om kinderen waarvan ouders, en soms ook de omgeving, het gevoel hebben dat er 'iets niet pluis is'. Wie kan ouders helpen als bij hun kind een vermoeden bestaat van autisme? En hoe vinden hulpverleners elkaar? Onder de sprekers was Brenda, moeder van de negenjarige Nick, een jongetje met PDD NOS. Het had zeven jaar geduurd voor zij eindelijk wist wat er met haar zoon aan de hand was. Ergens in die zeven jaar kreeg ze een keer een onderzoeksverslag thuis gestuurd waarin het vermoeden van autisme werd uitgesproken. Maar omdat die brief niet tot een vervolgesprek leidde, werd er verder niets mee gedaan. 'Achteraf heel jammer', zegt ze nu. De zoektocht van Brenda is een voorbeeld van hoe het vaker gaat. De hulp is er wel, maar waar is die te vinden? De organisatoren van dit symposium hopen daar een begin van een antwoord op te geven. Tijdens één van de voordrachten komt een

vrij nieuw ontwikkelde vragenlijst (ESAT) ter sprake. Aan de hand van veertien vragen kan gesignaleerd worden of er mogelijk sprake is van autisme. Irene Doornbos, werkzaam bij MEE IJsseloevers en Integrale Vroeghulp, heeft er al goede ervaringen mee. 'Je moet er wel heel zorgvuldig mee omgaan', zegt ze, 'maar als je dat doet is het een goede manier om met ouders in gesprek te gaan over hun kind. En mocht dan blijken dat er een vermoeden is van autisme, dan kun je doorverwijzen.'

Aan het eind van de middag gaan de deelnemers in groepen uiteen. Ze maken kennis met elkaars werk en zien gezichten bij instanties. Het is een zeer gevarieerd gezelschap. Zo zijn er psychiaters, psychologen, logopedisten, intern begeleiders van basisscholen, leidsters van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven en medewerkers van Bureau Jeugdzorg. Ze hebben gemeen dat ze allemaal met (jonge) kinderen werken. Op gekleurde kaartjes geven ze aan waarin ze vanuit hun werk actief zijn. Zijn het denkers? Met andere woorden: signaleren ze problemen bij kinderen? Of zijn het zoekers -

professionals die ouders en kinderen helpen zoeken naar de juiste hulp. De organisaties die een diagnose stellen vallen onder de noemer 'weten' en de mensen die kinderen behandelen, dat zijn de doeners. Het blijkt dat de mensen die een diagnose stellen, zijn ondervertegenwoordigd. De andere drie groepen lijken in Flevoland volop aanwezig te zijn.

'Met het invullen van deze kaartjes willen we de sociale kaart in Flevoland letterlijk inkleuren en een gezicht geven', zegt Geert Boven, coördinator Samenwerkingsverband Autisme Flevoland. 'Alleen al doordat mensen elkaar hier spreken, krijgen instanties een gezicht. Nu werken ze nog vaak teveel op zichzelf. Het zou mooi zijn als ze meer gaan samenwerken en elkaar uiteindelijk gaan aanvullen.' Om een duw in die richting te geven, willen de organisatoren van het symposium alle ingevulde kaartjes op de een of andere manier bundelen in een handzaam boekje. Zodat men elkaar makkelijker kan vinden en het proces van zorg rondom kinderen met (een vermoeden van) autisme soepeler verloopt. ←

Autismecafé Flevoland

Op 29 september werd het eerste autismecafé in Flevoland geopend bij Welzijn Lelystad door wethouder Meta Jacobs van Lelystad.

Er waren ongeveer 70 belangstellenden. Het autismecafé is een initiatief van Welzijn Lelystad en het Samenwerkingsverband Autisme Flevoland en kwam tot stand dankzij subsidiegelden van de provincie Flevoland. Tijdens deze avond waren er verschillende gespreksgroepen waar thema's werden besproken als;

- Wat kunnen wij als ouders doen om het leven in huis zo aangenaam mogelijk te maken?
- Hoe zorg ik goed voor mezelf?
- Hoe krijg ik als ouder rust?
- Onbegrip van mensen uit de omgeving.

Ook was er de mogelijkheid de DVD 'Een zinnenprikkend leven' van de NVA over pubers met autisme te bekijken. Het was een levendige bijeenkomst met veel uitwisseling tussen de deelnemers betreffende hun leven met autisme of met een kind, partner, kleinkind of vriend(in) met autisme.

Er waren informatiestands aanwezig van de NVA (Nederlandse Vereniging voor Autisme), stichting Balans, Welzijn Flevoland mantelzorg, STIP GGz (Steun- en InformatiePunt Geestelijke Gezondheidszorg) en MEE IJsseloevers.

De organisatie van het Autismecafé zag een duidelijke behoefte voor deze vorm van lotgenotencontact en gaat door met dit initiatief.

Volgende data autismecafé's Lelystad:

- Woensdag 26 januari 2011 van 19.30 tot 21.30 uur
- Donderdag 31 maart 2011 van 19.30 tot 21.30 uur
- Woensdag 25 mei 2011 van 19.30 tot 21.30 uur

Locatie: Stichting Welzijn Lelystad

De Schans 19-09, 8231 KM Lelystad

Aanmelden kan bij Liesbeth Krouwel van Welzijn Lelystad

T 0320 70 71 59, info.mantelzorg@welzijnlelystad.nl

Mijn Plakboek

Op donderdag 11 november is op school 'de Ambelt' te Zwolle 'Mijn Plakboek', een werkboek voor kinderen en jongeren met autisme, gepresenteerd.

Het is een heel toegankelijke en praktische methode voor kinderen en jongeren vanaf ongeveer 8 jaar (tot ca. 16 jaar) met een autisme spectrumstoornis (ASS) die is gebaseerd op de posters Autisme Sterke Kanten. Het doel van de methode is dat het kind zichzelf aan anderen kan laten zien, zodat de omgeving meer begrip kan opbrengen en zich beter kan aanpassen. Mijn Plakboek is een losbladige werkmap met vier katernen, stickersets en twee A2-posters en een aparte toelichting voor de begeleider.

Via uitgeverij Pica (www.picauitgeverij.nl) is het boek te bestellen. De werkbladen zijn via deze website gratis te downloaden.

Naast de kantoren van MEE IJsseloevers in Almere, Deventer, Kampen, Lelystad, Ommen en Zwolle zijn er ook op diverse andere plaatsen spreekuren. Het is mogelijk om op deze locaties tijdens de openingstijden binnen te lopen. Als u liever een afspraak wilt maken kan dat ook. U kunt telefonisch een afspraak maken.

Loket Emmeloord

STIP en MEE IJsseloevers

Nagelerweg 7, 8304 AB Emmeloord

Spreekuur: Iedere dinsdag van 13.00 - 17.00 uur

Afspraak maken via T 0320 29 01 11

(kantoor MEE IJsseloevers Lelystad)

Loket Rijssen

Medisch Centrum Rijssen

Wijnand Zeeuwstraat 26, 7462 DE Rijssen, T 0548 85 48 82

Spreekuur: Iedere dinsdag van 8.30 tot 12.30 uur

Afspraak maken via T 0529 45 20 11

(kantoor MEE IJsseloevers Ommen)

Loket Hardenberg

LOC gebouw

Parkweg 1, 7772 XP Hardenberg, T 0523 28 96 33

Spreekuur: Iedere vrijdag van 8.30 tot 12.30 uur

Loket Westerhaar

Hoofdweg 132 j, 7676 AJ Westerhaar, T 0546 48 14 55

Spreekuur: Iedere donderdag van 9.00 tot 12.00 uur.

Afspraak maken via T 0529 45 20 11

(kantoor MEE IJsseloevers Ommen)

Loket Deventer

Wijkwinkel Rivierenwijk

Spuitstraat 48, 7417 WZ Deventer

Spreekuur: Iedere maandag van 13.00 tot 17.00 uur

Afspraak maken via T 0570 66 78 78

(kantoor MEE IJsseloevers Deventer)

Loket Steenwijk

Gebouw Frion Zorg

J.H. Tromp Meestersstraat 3, 8331 GN Steenwijk

Spreekuur: Iedere dinsdag van 13.30 tot 14.30 uur vrije inloop en vanaf 14.30 uur op afspraak.

Afspraak maken via T 038 455 46 46

(kantoor MEE IJsseloevers Zwolle)

Van Oranje naar Wit...

In het kader van herkenbaarheid en uniforme profilering hebben de MEE organisaties landelijk afgesproken over te gaan van oranje naar witte enveloppen met het MEE logo. De wijziging zal gefaseerd plaatsvinden. Omdat MEE in het kader van bezuinigingen de voorraad oranje enveloppen wenst op te maken, kan het voorkomen dat u de komende tijd zowel oranje als witte enveloppen van MEE ontvangt.

Birsen wordt gezien en gehoord

LANDELIJKE REDACTIE | TEKST EN FOTO LIAN SCHEPERS

Het gesprek met Birsen Başar vindt plaats in de centrale bibliotheek van Breda, een locatie waar zij al vaak is geweest en meerdere interviews heeft gegeven. Het is bekend terrein en daarom prettig voor Birsen, een 24-jarige Turkse vrouw met klassiek autisme, die de publiciteit niet schuwt.

Drie jaar geleden is autisme bij Birsen vastgesteld. De diagnose betekende een keerpunt in haar leven en het begin van een verkenningstocht naar meer allochtone jongeren met autisme. Ze schreef er een boek over, *Ik wil niet meer onzichtbaar zijn*, dat zowel in Turkije als in Nederland verscheen. 'Er moet over gepraat worden', vertelt Birsen, 'er is verbazingwekkend weinig informatie over autisme in de allochtone gemeenschap.'

VOOR DE DIAGNOSE

Tegenwoordig geeft Birsen uit eigen initiatief en met plezier interviews en presentaties. Vijf jaar geleden echter was ze een teruggetrokken meisje en zag haar leven er

heel anders uit. In haar jeugd en schooltijd had ze veel problemen, die niet goed verklaard konden worden. Ze ging studeren, maar voerde, gesteund door haar ouders, dagelijks een strijd om haar hoofd boven water te houden. Birsen: 'Als ik het eerder had geweten, had het mijn leven zeker kunnen vergemakkelijken. Dan had ik niet zoveel moeilijkheden gehad op school. Mijn sociale ontwikkeling loopt achter en daarvoor liep ik op het HBO continu achter bij de andere studenten. Urenlang kon ik tobben waarom het niet lukte. Nu nog vraag ik me vaak af wat er gezegd en bedoeld wordt, waarom er gelachen wordt. Ik weet nu dat ik autisme heb, maar het is moeilijk om het me niet aan te trekken wanneer dingen misgaan en het blijft moeilijk om met mensen contact te leggen.'

PUNT VAN OMMEKEER

Haar leven is veranderd sinds de diagnose. Birsen is gelukkiger. Ze wordt gezien en gehoord. Ze heeft een baan bij de gemeente Breda, waar ze rekening houden met haar achtergrond – ze kan er parttime werken. Haar vrije tijd besteedt ze intensief aan de problematiek van autisme onder jonge allochtonen. 'Er is erg weinig bekend over autisme in de Turkse gemeenschap. Turken met autisme zijn er blijkbaar niet in Neder-

land, of ze komen er niet voor uit. Zolang de gemeenschap autisme niet accepteert, zolang ouders zich schamen wanneer hun kind naar de GGZ gaat voor hulp, komen deze jongeren niet verder. Zelf weten jongeren soms niet dat ze een vorm van autisme hebben, of ze schamen zich voor zichzelf.' Birsen wil deze jongeren een stem geven. In haar boek beschrijft ze hoe moeilijk het is om vanuit je directe omgeving onbegrip te ontvangen en niet de steun te vinden die je nodig hebt. 'Als je tot God bidt, dan gaat het wel weg, zeggen ze dan. Of: meng je wat meer onder de mensen, dan gaat het wel over. Maar dat is belachelijk, want autisme gaat niet weg.' Birsen heeft haar doel gesteld; ze zoekt de confrontatie op: 'Autisme verdwijnt niet, maar het taboe kunnen we wel doorbreken.' ←

BOEK

De Nederlandse uitgave *Ik wil niet meer onzichtbaar zijn* is te bestellen via www.uitgeverijpica.nl, prijs € 17,50. De Turkstalige editie kun je bestellen bij Birsen: birsen.basar@live.nl.

Heeft u vragen over autisme? Informeer bij de MEE-organisatie in uw regio. Vaak is er ook een Autisme Informatie Centrum gevestigd.

Zin in vakantie ?

Ook met een beperking zijn er vele mogelijkheden.

's Avonds vroeg donker, de zomervakantie nog ver weg... Het is tijd om vakantieplannen te maken! Een beperking en toch op vakantie? Er is meer mogelijk dan u denkt. MEE IJsseloevers organiseert daarom vakantiemarkten. U bent welkom in de week van maandag 17 t/m zaterdag 22 januari 2011 op diverse locaties in West-Overijssel en Flevoland. Er is informatie te vinden over aangepaste accommodaties, individuele- en groepsreizen, vakanties met uw gezin, actieve en sportieve vakanties, strandvakanties, enzovoorts. Onze medewerkers staan klaar om u te adviseren over de diverse vakantiemogelijkheden en helpen u graag op weg.

Almere

Locatie: Kantoor MEE IJsseloevers
(informatiecentrum)
Spoordreef 26, Almere

Tijd: wo 19 en do 20 januari 2011
10.00 - 16.00 uur

Deventer

Locatie: Kantoor MEE IJsseloevers
Diepenveenseweg 149, Deventer

Tijd: ma 17, di 18 en do 20 januari 2011
10.00 - 17.00 uur

Raalte

Locatie: Kulturhus Raalte
Passage 1, Raalte

Tijd: wo 19 januari 2011 10.00 - 16.00 uur

Olst

Locatie: Kulturhus Olst/Wijhe
Jan Schamhartstraat 5, Olst

Tijd: vr 21 januari 2011 10.00 - 16.00 uur

Kampen

Locatie: Kantoor MEE IJsseloevers
Meeuwenweg 8-2, Kampen

Tijd: ma 17 t/m vr 21 januari 2011
9.00 - 17.00 uur

Locatie: Bibliotheek Kampen
Kennedylaan 4, Kampen

Tijd: di 18 januari 2011 13.30 - 17.00 uur

Lelystad

Locatie: 'De Eurotower' (begane grond)
Noorderwagenplein 6, Lelystad

Tijd: di 18 januari 2011 10.00 - 15.00 uur

Emmeloord

Locatie: Flevomeer Bibliotheek
Harmen Visserplein 5, Emmeloord

Tijd: vr 21 januari 2011 13.00 - 17.00 uur

Ommen

Locatie: Kantoor MEE IJsseloevers
Van Reeuwijkstraat 32, Ommen

Tijd: wo 19 t/m vr 21 januari 2011
wo t/m do 9.00 - 17.00 uur
vr 9.00 - 20.00 uur

Zwolle

Locatie: Kantoor MEE IJsseloevers
Dr. Van Deenweg 2-10, Zwolle

Tijd: ma 17 t/m vr 21 en za 22 januari 2011
ma t/m vr 9.00 - 17.00 uur
za 13.00 - 15.30 uur ←

Informatieavond belastingen

Geen cent te makken...?! Alles over belastingen en tegemoetkomingen

Ook in het voorjaar van 2011 worden er weer voorlichtingsavonden over de belasting gehouden.

Wilt u hier meer van weten en op de hoogte worden gebracht van alle veranderingen binnen de belasting voor mensen met een beperking of chronische ziekte?

Kom dan naar de informatieavonden die MEE IJsseloevers i.s.m. het Overijssel Platform VG houdt op verschillende data en plaatsen in Overijssel. De heer J. Meyer, medewerker van de ANGO (Algemene Nederlandse Gehandicapten Organisatie), zal tijdens deze avonden de uitleg verzorgen.

Zwolle

Locatie: Kantoor MEE IJsseloevers
Dr. van Deenweg 2-10, Zwolle

Tijd: di 1 februari 2011 19.30 - 21.30 uur

Steenwijk

Locatie: De Schutse,
Onnastraat 46 (Centrum), Steenwijk

Tijd: di 8 februari 2011 19.30 - 21.30 uur

Deventer

Locatie: Wijkwinkel Schalkhaar
Lindeboomsweeg 1A-2, Schalkhaar

Tijd: di 15 februari 2011 19.30 - 21.30 uur

Kampen

Locatie: De Open Hof
Lelystraat 49, Kampen

Tijd: di 22 februari 2011 19.30 - 21.30 uur

Ommen

Locatie: Kantoor MEE IJsseloevers
Van Reeuwijkstraat 32, Ommen

Tijd: di 1 maart 2011 19.30 - 21.30 uur

Mariënheem

Locatie: De Schalm
Nijverdalseweg 30, Mariënheem

Tijd: 8 maart 2011 19.30 - 21.30 uur

U kunt zich voor deze avonden aanmelden via T 038 455 46 46 (informatiecentrum) of via info@meeijsseloevers.nl. Vermeld u hierbij de datum en locatie van de bijeenkomst en met hoeveel personen u komt.

LET OP !!

Extra belastingavond in Nijverdal met medewerking van kantoor De Jong & Laan (accountants en belastingadviseurs) voor mensen met een beperking of chronische ziekte. Voor deze avond is ook aanmelding gewenst. In verband met de ruimte is hier plaats voor 12 personen. Op deze avond is er de mogelijkheid om hulp te krijgen bij het invullen van de belastingpapieren.

Nijverdal

Locatie: Kantoor van de Jong & Laan
Ernst Machstraat 6, Nijverdal

Tijd: di 15 februari 2011 19.30 - 21.30 uur

Wendy en Benito: 'Het was wel een klap om je kind ineens in een rolstoel te zien.'

LANDELIJKE REDACTIE | ANNETTE ABELS
FOTO'S IVAR GLOUDEMANS

Lisa (14) heeft MCTD/UCTD en sclerodermie, een zeldzame bindweefselziekte. In het gezin (vader Benito, moeder Wendy, totaal drie kinderen) willen ze zo normaal mogelijk met haar ziekte omgaan. Toch heeft Wendy onlangs ontslag genomen om na een turbulente periode meer rust te krijgen in het gezin. Lisa zelf heeft moeite om haar ziekte te accepteren. Maar haar idealen zijn er niet minder om.

'Als ik gezond ik willen kunnen

WENDY EN BENITO:

'Lisa was acht toen men in eerste instantie dacht dat ze jeugdreuma had. Een paar jaar later was de diagnose MCTD/UCTD, een auto-immuunziekte die met name zorgt voor ernstige vermoeidheid, kortademigheid, een strakke en dikke huid en pijnlijke en ontstoken spieren en gewrichten. Je verlegt steeds je grenzen omdat er iedere keer symptomen bij komen.

Onze dochter is een pittig en positief ingesteld meisje. We proberen zo normaal mogelijk om te gaan met haar ziekte, ook voor haar broertje en zusje. Als Lisa geen klachten heeft, hebben we het er eigenlijk niet over. Als ik een paar meiden met hun rugtas naar school zie fietsen denk ik wel eens: 'Dat had bij ons ook zo moeten zijn'. Dat doet pijn, maar ik laat dat niet merken, ik houd dat liever voor mezelf. Ik wil niet dat Lisa ook zo gaat denken. Ik ga liever uit van wat ze nog wel kan.

Lisa heeft op een reguliere basisschool gezeten, maar volgt nu speciaal onderwijs, waar ze drie vakken volgt. Een bewuste keuze, omdat ze daar in een rustiger tempo werken en het niet vreemd is als je naar het ziekenhuis moet. Zelf vindt ze dat ze daar niet thuishoort, omdat ze zichzelf niet ziet als een ziek kind. Ik denk dat ze altijd moeite zal blijven houden met de acceptatie van haar ziekte omdat ze ook een ander leven heeft gekend. Vóór haar achtste kon ze nog lekker rennen en spelen. We hebben ons ook zorgen gemaakt om de inname van haar medicatie. Op een gegeven moment kwamen we er tijdens het eten achter dat ze haar medicijnen in haar laars liet glijden. Nu leg ik ze 's ochtends voor haar klaar en zie er op toe dat zij ze inneemt.

We zijn bezig met het inschakelen van een psycholoog. Ze is momenteel heel boos op de artsen. Vorige week zei ze: 'Ze kunnen mensen op de maan laten landen maar ze pompen mij vol met medicijnen en het gaat niet beter me'. Dat doet me verdriet.

Net als haar vriendinnetjes wil Lisa graag naar schoolfeesten, maar dat lukt haar niet. Maar ook al heeft ze een ander sociaal leven dan de meeste meisjes van haar leeftijd, toch is ze heel sociaal en maakt ze gemakkelijk contact.

Lisa zat op een gegeven moment zes weken thuis. Haar leefwereld is dan klein en het kwam wel eens voor dat ze mee begon te praten met

d was zou geejumpen'

mij en mijn vriendinnen. Dat zorgde voor wrijving, omdat ik ook wel eens behoefte heb aan iets voor mezelf zonder dat Lisa daarbij betrokken is. Daar voelde ik me dan weer schuldig over, maar ik begreep het ook van haar kant. Dat blijven lastige dilemma's. Gelukkig hebben we een groot sociaal netwerk en vooral mijn moeder vangt haar vaak op. En nu heeft Lisa ook Wisper, haar chihuahua, waarop ze zich kan richten. Daar voelt ze zich heel verantwoordelijk voor, dat is mooi om te zien.'

LISA:

Ik besteed veel tijd aan Wisper, ik speel veel met hem en ik zorg voor hem. Ik heb hem van de stichting Doe een Wens gekregen. Ik vind het ook gezellig om bij mijn oma te zijn, ze kan zo lekker Surinaams koken! En ik luister graag naar muziek, naar Lady Gaga. Of Enrique Iglesias, die vind ik echt knap!

Ik heb een boek geschreven over een elfenbos waar niemand ziek is. Kijk, die tekeningen heeft mijn vriendin Laura gemaakt. Ik hoop dat er iemand is die het wil uitgeven. En ik heb ook een paar gedichten geschreven over mijn ziekte. Deze is heel grappig, het heet 'Pillen in je billen'. Pillen slikken vind ik echt vervelend aan mijn ziekte. En ik kan geen zware boekentassen dragen of dingen optillen. Dingen die voor anderen heel normaal zijn. Ik kan zelfs het tuigje van Wisper niet losmaken met mijn handen. Dat doe ik met mijn mond. Maar in een heel goede periode kan ik paard rijden. Als ik gezond zou zijn zou ik het liefst willen bungeejumpen, dat lijkt me echt cool. Maar als ik dat nu zou doen, schiet mijn arm uit de kom, haha.

Ik praat liever niet over mijn ziekte. Je wordt al snel zielig gevonden. Als ik in een winkel ben en meisjes staren me aan met een blik 'Ah, wat zielig'. Dan sta ik wel eens op en zeg: 'Kun je het allemaal goed zien? Ik ben niet zielig!'

Ik heb mijn verhaal al zo vaak verteld en dat ben ik zat. Ik ben bezig om een brief te schrijven waarin ik vertel wat ik heb. En als mensen mij dan vragen naar mijn ziekte, zeg ik: 'Hier, lees maar.' Zo was er ook een dokter die vroeg of ik over mijn ziekte wilde vertellen. Terwijl hij mijn dossier in zijn handen had! Toen antwoordde ik: 'Je hebt daar toch mijn dossier? Veel leesplezier!'

School vind ik stom. De andere kinderen lachen al als het woord 'poep' valt, dat is toch stom? En normaal krijg je al seksuele voorlichting in

Lisa: 'Ik ben niet zielig!'

de eerste klas, maar wij pas in de tweede of derde. Daar heb ik wat van gezegd tegen de leraren. Maar ze lopen daar een beetje achter. Ik ben blij dat ik zo verstandig ben dat ik het allemaal al weet. En dat je op hyves voorzichtig moet zijn, omdat daar veel players op zitten.

Later wil ik wel binnenhuisarchitect worden. Ik heb ook de kleuren van de muren in de huiskamer uitgezocht. Het lijkt me leuk om met mensen te shoppen voor hun huis. En ik wil graag een kindje adopteren, het liefst uit Afrika. Ik zou ook wel willen trouwen in de trouwjurk van mijn moeder die ik laatst heb gepast, met een witte koets en witte paarden. Het liefst met iemand die lijkt op Enrique Iglesias!' ←

WAT IS MCTD/UCTD?

MCTD/UCTD is een vorm van reuma; het is een zeldzame auto-immuunziekte die het bindweefsel aantast. Kenmerkend zijn pijnlijke en ontstoken spieren en gewrichten. Ook vermoeidheid en het fenomeen van Raynaud komen veel voor. MCTD komt meestal voor in het hele lichaam. In een later stadium ontstaan vaak huidafwijkingen. Verder kunnen slokdarm en longen verbindweefselen. Deze verschijnselen zijn kenmerkend voor sclerodermie. Patiëntenvereniging voor Lupus, Sclerodermie en MCTD patiënten, zie www.nvle.org

De rubriek REGELRECHT brengt voorlichting over wet- en regelgeving, die van belang kan zijn voor de cliënten van MEE. *Deze keer:*

De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte

1 januari 2011 ook gaat gelden voor een deel van het openbaar vervoer, namelijk het bus- en metrovervoer.

ONDERSCHIED?

De wet verbiedt allerlei vormen van direct en indirect onderscheid tussen personen met en zonder handicap of chronische ziekte. Bijvoorbeeld: personen met en zonder handicap of chronische ziekte mogen in een sollicitatieprocedure niet verschillend behandeld worden. Een leerling mag niet op grond van een handicap of chronische ziekte door een school worden geweigerd. En verhuurders en verkopers van woningen mogen personen met een handicap of chronische ziekte niet uitsluiten als huurder of koper. De wet geeft ook aan wanneer er wél onderscheid tussen personen met en zonder handicap of chronische ziekte gemaakt mag worden. Bijvoorbeeld als dat ter bescherming van de veiligheid en gezondheid van iemand met een handicap of chronische ziekte noodzakelijk is. Of wanneer daar een andere objectieve rechtvaardiging voor is.

GEVOLGEN

Van werkgevers en scholen mag op grond van de wet worden verwacht, dat zij die aanpassingen regelen, die de werknemer of de leerling nodig heeft. Een werkgever zal bijvoorbeeld een aangepast toetsenbord voor de werknemer moeten aanschaffen. En een school zal een leerling extra studietijd of een aangepast examen moeten bieden. Alleen als die aanpassingen onevenredig belastend zijn voor werkgever of school mogen zij die weigeren.

Zoals gezegd is de WGB h/cz sinds kort ook van toepassing op het gebied van wonen. Dat wil niet zeggen dat een verhuurder of verkoper nu verantwoordelijk is voor bouwkundige- of woontechnische aanpassingen in of aan de woonruimte. Die blijven onder de WMO (gemeente) vallen. Wel mag bijvoorbeeld van een verhuurder verwacht worden, dat die zich (binnen bepaalde grenzen) flexibel opstelt als er aanpassingen nodig zijn.

GELIJKE BEHANDELING

Heeft u de indruk, dat een werkgever, onderwijsinstelling, verkoper, verhuurder of een andere partij handelt in strijd met de bepalingen van de WGB h/cz, dan kunt u de Commissie Gelijke Behandeling (gratis) verzoeken om een oordeel. Dit kan schriftelijk of digitaal. Het oordeel van deze commissie is juridisch niet bindend, maar wordt meestal wel nageleefd. Zo niet, dan kan de zaak aan de rechter worden voorgelegd. De rechter zal het oordeel van de Commissie Gelijke Behandeling meewegen in zijn vonnis. ←

Anja Verwolf is juriste bij MEE Zuid-Holland Noord.

LANDELIJKE REDACTIE | ANJA VERWOLF

De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (de WGB h/cz) beschermt mensen met een handicap of chronische ziekte tegen discriminatie. De wet is een aanvulling op andere wetgeving die discriminatie moet voorkomen, zoals de Algemene wet gelijke behandeling. Het belang van de WGB h/cz wordt steeds groter omdat deze wet op steeds meer terreinen van toepassing is.

Aanvankelijk was de WGB h/cz alleen van toepassing op de terreinen arbeid en beroepsopleidingen. Vorig jaar maart werd de wet ook van toepassing op wonen en in augustus 2009 volgde het basis- en voortgezet onderwijs. De bedoeling is dat de wet per

INFORMATIE

Meer informatie over de WGB h/cz en de procedure bij de Commissie Gelijke Behandeling vindt u op de website www.cgb.nl. Het postadres van de Commissie Gelijke Behandeling is: postbus 16001, 3500 DA Utrecht. Of informeer bij de MEE-vestiging in uw omgeving.

LANDELIJKE REDACTIE | LENY BOERTJES

Brochures en boeken

De handleiding **Autisme voor dummies** verheldert de kenmerken van autisme, hoe het wordt gediagnosticeerd en wat verschillende behandelingsmogelijkheden zijn. U vindt hier informatie over de ontwikkelingen op genetisch en biomedisch gebied. Maar ook zaken als financiële planning, wettelijke rechten op onderwijs en allerlei problemen die voorkomen bij mensen met autisme passeren de revue. Dit boek is tot stand gekomen met medewerking van de Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA).

ISBN 978 904 30 1970 5,
uitgeverij Pierson Education,
€ 27,95.

De **Zorgwijzer Vermoeidheid** is een van de uitgaven van de Hersenstichting Nederland. De reeks Zorgwijzers laat zien hoe om te gaan met problemen die ontstaan door hersenletselaandoeningen. Vermoeidheid is een onzichtbaar probleem, waarmee ongeveer de helft van de hersenletselpatiënten te maken krijgt. Te bestellen voor € 7,95 of te downloaden via www.hersenstichting.nl.

De serie columns '**Het leven van Daan**' verschijnt in het tijdschrift van de Fragiele X Vereniging Nederland en in Pluspunt (een uitgave van KansPlus). De columns zijn nu gebundeld. Het boekje geeft inzicht in het leven van Daan en het gezin waarin hij opgroeit,

met de nodige hobbels, maar ook met leuke en ontroerende momenten. Herkenbaar voor veel ouders en andere betrokkenen van kinderen met een verstandelijke beperking.

Te bestellen via info@fragielex.nl
of 06 14 33 20 33.
ISBN 978 94 90381 04 2,
€ 7,50.

Eros in de kreukels is gebaseerd op 28 interviews met vrouwen met (uiteenlopende) fysieke beperkingen, waarin zij openhartig vertellen over hoe hun leven in een kreukelig lichaam eruit ziet, hoe zij hun eigen lichaam ervaren en hoe anderen daarnaar kijken en over de betekenis van seksualiteit en erotiek. Ook vertellen de vrouwen over wat het betekent voor hun lichaamsbeleving om veel te maken te hebben met assisterende, verzorgende en medische handen aan hun lijf.

ISBN 978 907 95 2905 6, te bestellen via
www.kreukelzone.org voor € 19,70.

Tips

Met de **mobiele telefoon** van stichting Ookkij kan in een veilige en beschermde omgeving overal met familie en vrienden gebeld worden. De adressenlijst in de telefoon bestaat uit namen met pasfoto's of pictogrammen. Dat is gemakkelijk, veilig en herkenbaar. Via een alarmknop kan men direct contact met een alarmcentrale krijgen. De telefoon, die met elke SIM-kaart werkt, kost € 190,-. Ookkij, van oorsprong een eigen initiatief van ouders, richt zich op het toegankelijk maken van internet en mobiele telefonie. Meer informatie op www.ookkij.nl of via info@ookkij.nl.

Aat Nederlof is de bekendste Nederlandse acteur met het Syndroom van Down. Hij speelde in het theater, in tv-series en in films, zoals te zien is op www.aatnederlof.nl. In

januari speelt hij een gastrol in **Flikken Maastricht**, en wel op vrijdag 21 januari in de derde aflevering, **De zorgboerderij**, op Nederland 1.

Mamma, hoe lang duurt 10 minuten? De **Grippodetijd** methode is ontwikkeld voor alle kinderen die behoefte hebben om zelfstandig te zijn en moeite hebben met de normale tijdsindeling, of daar nog niet aan toe zijn. Het kind krijgt een beter besef van tijd door deze methode. Toepassingen die de makers ontwikkeld hebben zijn: horloge, klok en de pcgrip (software die op pc geïnstalleerd kan worden). Zie www.grippodetijd.nl.

Websites

www.gezond24.nl is de portal van de Nederlandse Publieke Omroep over ziekte, gezondheid en lifestyle. U vindt er medische informatie, video's en tv-programma's over gezondheid. U kunt hier ook tv-programma's terug kijken of zien wat er op tv gaat komen.

Stichting Special Arts Nederland bevordert dat alle mensen met een handicap hun kunsttalenten kunnen ontwikkelen. Special Arts is in Amersfoort gevestigd en heeft zowel een expositie- als kunstuitleenruimte. Op **www.vsan.nl** vindt u een uitgebreid aanbod van de diensten, variërend van kunstuitleen, overzicht galeries, culturele agenda tot relatiegeschenken.

Op **www.bijzonderwelkom.nl** vindt u meer dan 600 adressen op het gebied van horeca, kunst, winkels, (kinder-)boerderijen, vrije tijd en dienstverlening. Het zijn adressen waar mensen met een beperking een betekenisvolle dagbesteding hebben. De adressen staan ook in een gids, te bestellen via de website. De prijs is € 14,95. Van elk verkocht exemplaar wordt 1 euro aan Stichting Prokel geschonken.

Word jij onze V.I.P.?

(dat is een belangrijke persoon!)

Wij zijn op zoek naar een aantal mensen met een verstandelijke beperking die op 2 maart 2011 in de belangstelling willen staan!! Wat ga je doen? Op 2 maart 2011 zijn er weer verkiezingen. Wij willen graag aandacht vragen rondom verkiezingen voor mensen met een verstandelijke beperking. Met een bus vol mensen gaan wij rondtoeren langs allerlei gemeentes. Wij vinden mensen met een verstandelijke beperking erg belangrijk! Jij bent ook erg belangrijk en dus kan jij onze V.I.P. worden. Lijkt dit je wat? Bel dan naar 0547 29 29 80 of mail naar info@overijsselplatformvg.tk en vertel waarom jij stemmen voor mensen met een verstandelijke beperking zo belangrijk vindt. Misschien kom jij dan volgend jaar met jouw verhaal in de krant of op de radio!! Wil je niet in de belangstelling staan, maar lijkt het je wel leuk om de hele dag mee te gaan dan kan je je ook aanmelden. Hoe meer mensen zich aanmelden, hoe beter! Ook ouders en belangenbehartigers kunnen zich aanmelden.

Mantelzorg doen we samen!

Met de slogan: Mantelzorg doen we samen! is op de dag van de mantelzorg, 10 november, de publiekscampagne mantelzorg in de gemeente Zwolle gestart. Een jaar lang gaat de gemeente extra aandacht vragen voor mantelzorg; om die grote groep bekende en onbekende mantelzorgers te leren kennen, hen te herkennen en te erkennen, want zij betekenen heel veel voor hun naaste en voor de samenleving. Zij wil een goed (informeel) zorgklimaat creëren waarin mantelzorgers, maar ook zorgvragers de weg (naar elkaar) weten te vinden. Voor meer informatie en activiteiten in 2011 kunt u terecht op www.zwolle.nl/mantelzorg.

Ook MEE IJsseloevers zal haar bijdrage leveren aan diverse activiteiten.

Mantelzorg! doen we samen!

KPN Schaatsvriendendag

Het winterseizoen staat voor de deur, tijd om de ijzers uit het vet te halen en de eerste meesters op de ijsbaan te maken. Op zondag 30 januari a.s. is er dan ook speciaal voor iedereen met een beperking en 4 Schaatsvrienden de KPN Schaatsvriendendag! Het belooft een sportieve en gezellige dag te worden, een dag waarop alles mogelijk is. Zo worden rolstoelen en het dweilorkest toegelaten op het ijs en kunnen jij en je vrienden kennismaken met diverse schaatsporten. Dit alles onder leiding van o.a. Carl Verheijen en Barbara de Loor. Zij geven diverse clinics en leren de fijne kneepjes van het schaatsen. De hele dag door zijn er leuke activiteiten. Zowel buiten op de 400 meter en 5 kilometer buitenijsbaan (kunstrijden, sledgehockey, ijssurfen etc.) als binnen. Uiteraard is er ook de gelegenheid om tussendoor lekker op te warmen in de binnenruimte met een warm drankje. De hele dag is volledig verzorgd en gratis, voor jou en 4 Schaatsvrienden (minder mag natuurlijk ook).
Inschrijven en programma:
www.fondsgehandicaptensport.nl/ikkomschaatsen
Locatie: FlevOnice in Biddinghuizen (vlakbij Walibi)

Website NAH in de lucht

Al een aantal maanden is de website www.nahoverijssel.nl in de lucht. Deze site helpt u bij het vinden van informatie over hersenletsel en personen en instanties

die u kunnen ondersteunen. Voor inwoners uit Overijssel die te maken hebben of krijgen met hersenletsel is dit een informatieve site die u op weg kan helpen.

Cursus Digitale Fotografie

SOGA (Stedelijke Overlegorgaan Gehandicapten Almere) start in februari 2011 met een cursus Digitale Fotografie. De cursus bestaat uit 8 lessen van 2 uur en wordt gegeven in het computerlokaal bij de SOGA Wagenmakerbaan 39 te Almere. Er wordt gewerkt in kleine groepjes van maximaal 3 personen. In verband hiermee kan het mogelijk zijn dat er een wachtlijst is. De kosten bedragen incl. cursusboek, lesmaterialen en usb stick. € 45,00. Meer informatie kunt u krijgen via T 036 533 83 50, stichtingsoga@gmail.com of via www.stichtingsoga.nl

Vaktiemarkten en belastingavonden

MEE IJsseloevers organiseert in de komende maanden vaktiemarkten en informatieavonden over belastingen. Voor het complete overzicht van alle data en adressen verwijzen wij u graag naar pagina 11 van het Magazine.

Sport en muziek activiteit

Travers Welzijn start in samenwerking met MEE IJsseloevers (Zwolle) en Bredeschool Wonderwoud een sport en muziek activiteit in de buurt Diezerpoort (Zwolle). Dit is speciaal voor kinderen met een extra zorgvraag die wonen in postcodegebied 8021- 8022 in Zwolle. De Maxi-Axie Plus is iedere woensdagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur. Wilt u hierover meer weten dan kunt u contact opnemen met Muriel Winter via m.winter@travers.nl of bellen met het Informatiecentrum van MEE IJsseloevers (Zwolle).

Hoofdkantoor Zwolle

Dr. van Deenweg 2-10 | 8025 BG Zwolle
T 038 455 46 46 | F 038 452 86 27
Postbus 517 | 8000 AM Zwolle
info@meeijsseloevers.nl
www.mee-ijsseloevers.nl

Regiokantoor Kampen

Meeuwenweg 8-2 | 8261 VZ Kampen
T 038 331 71 97 | F 038 332 69 59
infokampen@meeijsseloevers.nl

Regiokantoor Deventer

Diepenveenseweg 149 | 7413 AP Deventer
Postbus 53 | 7400 AB Deventer
T 0570 66 78 78 | F 0570 67 17 88
infodeventer@meeijsseloevers.nl

Regiokantoor Almere

Spoordreef 26 | 1315 GP Almere
Postbus 10217 | 1301 AE Almere
T 036 548 10 60 | F 036 548 10 79
infoalmere@meeijsseloevers.nl

Regiokantoor Ommen

Van Reeuwijkstraat 32 | 7731 EH Ommen
Postbus 198 | 7730 AD Ommen
T 0529 45 20 11 | F 0529 45 57 19
infoommen@meeijsseloevers.nl

Regiokantoor Lelystad

Noorderwagenplein 6 -4^e etage
8223 AL Lelystad
T 0320 29 01 11 | F 0320 29 01 49
infolelystad@meeijsseloevers.nl